

Minnesanteckningar ang flottningsepok Luoma-Aapua-Pentasjoki
Mellan år 1928-60.

Luomajoki börjar i källflöderna Rautioonvuoma, Suolankivuoma.
Tillflöden av betydelse är Tuorevaaranoja, Rautionoja, Kulmunginjoki,
Aapuanoja. Juomajoki utmynnar i Aapuanjoki som kommer från sjön
Aapuajärvi. Aapuanjärvi har tillflöden från Riipijärvi och Kupulajärvi
Aapuanjoki mynnar ut i Pentasjoki.

Flottning utmed Luomajoki började enligt vissa källor omkring år 1928.
"Allmänt i bygden kallad Traanin kevällä"

Från Aapuanvaara, Etuaapua kördes virket ner till avlägg vid Luoma-
jöenhaara (där Luomajoki och Aapuajoki möts samt ca 1 km uppströms
Luomajoki)

I vattensystemet Luomajoki Aapuanjoki fanns två dammar Aapuannenän
tammi som byggdes år 1940 (källa Eino A) Dammen väster Aapua by 1 km
vid Petäjähiva byggdes av bymännen år 1920 för reglering av Aapuajärvis
vattenstånd. Övertogs av flottningsföreningen 1928 samt tillbyggdes till
flottningsändamål. (Nämnda årtal osäkra olika uppgifter) Flottning som
företredesvis bestod av kronovirke hade oftast anställda från vintrarnas
huggar och körlag. Flottar basar voro A.Westerberg, K.Myller,
G.Björnfot, Yngve Pohjanen samt B.Falander.

Flottning utgjordes av s.k. lösvirkesflottning. Bolag som verkät utmed
Luoma, Aapuajoki förutom Dom.v, (Karl Traan enskilt) MoDo, Skogsägarförening,
Sävenäs, SCA

Några kvinnor deltog ej i flottning i Luoma-Aapuajoki. Kvinnan hade oftast en tung börda i hemmet på grund av oftast stor barnskara, jordbruk sådd m m, eftersom flottning inföll på den tid när jordbruksarbete och sådd var aktuella.

Flottningen började med att man på vårvintern körde ut bommar båtar m m sprände isar. Vid lämplig vattenstånd vältrades virket i strömmen. Vonka miehiet hade i förväg placerats ut på s.k. bröteställen för att se till att virket ej brötar. Därefter pågick flottningen istort sett dygnet om vattentillgången bestämde i allmänhet vilostunderna som vanligen utgordes i dammkojor eller vid lägereidar. Flottningskojor fanns i Petäjäniva Väräckä, Kinnaskoste, Kipeli samt Majavakoski tre sistnämnda utmed Pentasjoki.

Flottarlagen utgjordes av nio man plus en lagbas som kallades "Kympi" (eller tionde man) han skötte om tim uppgifter också lagbasens uppgifter. Någon egentlig fritid fanns ej inom flottningen, eftersom flottning utmed Luomajoki gick ganska fort till dammen vid Petäjäniva så blev en del flottare övertaliga, man använde Suupis niemi en bit uppströms Petäjäniva, som dödningsställe "jätkiä tapetthin" brukade man säga. Man minskade antalet flottare här.

Flottning var i allmänhet mycket eftertraktad arbete till mig har berättats att endel som fick jobb några dagar innan hade bjudit lagbasar och förmån från flaskan något som däremot ej kan verifieras.

Beträffande förtjänsten så var timlönen låg
Ackordsarbete förekom vid bla. avläggsrullning bom utläggning samt när det gällde 70 vissa virkes mängder till strömvatten
Ex. Aapuajärvi till strömvatten.

Även om timlönen var låg så var dom långa arbetspassen som ansågs ge pengar. Aktiv facklig politisk arbete bedrevs ej.
Många inom flottningen saknade fackliganslutning.

I Aapua fanns tre mataffärer i Olkamangi 2 plus en dam som tillhandahöll en del varor.

Hon hette Riga.

Maten köptes oftast på kredit.

Dom flöddare som fick vara med hela flottningen från Aapuannenä till Pentasjokimynningen Pahtanen hade jobb i ca 3-4 veckor.

Flottningen var ur arbetarskydds synpunkt krävande fysiskt och psykiskt några allvarigare inträffade sällan även om tillbudet var många särskilt vid losstagning av bröten, halkning och i samband med tungt lastade båt färder nerför forsar utgjorde dom flesta tillbudet. Flytvästar fanns ej.
Gösta Åberg 17 år från Neistenkangas drunknade i nikikoski 1937.

Sånger hördes Sällan dock nämns Torisen Akseli som var båtsman i Pentasjoki ha sjungit ofta vad sångerna handlade om mindes ej uppgiftlämnaren.

I Flottlederna Luoma-Aapuaajoki-Pentasjoki fanns många, av flottarna döpta ställen som i något sammanhang haft betydelse för flottningen nedan i nummer ordning.

Sådana namn med början från Aapuannenä dammen nerströms, Tammenalustasuaanto, Pirjettänkallio, Koskinvälliit, Kulmungiinjoensuu Pennikamukka, Männikönniemi, Aapuanjoensuu, Suupinniemi, Joenhaara, I Pentasjoki från Suolakoskentammi nerströms:

Tiirua, Tiiruansuaanto, Pökkylänniemi, Artokoski, Ylinenartofjärvi, Nikisuaanto, Rutikoski, Alanen Artojärvi, Ulitalonkallanjärämä, Ukkosenkoski, Ukkosenkoski, Ukkosensuaanto, Jalkonen, Vinsanoensuu, Kinnulanniemi, Aapuanjoenhaara, Saukkoniva, Väräkkänköske, Kivenkoski, Peurasuaanto, Peuraunka, Lappalainen, Mäntyholvi-Mäntyholvinhinkka, Kinnaskoste, Polvisuaanto, Leilisuanto, Talvipönnkä, Äjänpönnkä, Myllypönnkä, Puolivälímukka, Cirkelimukka, Holvi, Närää, Hlinenajos, Afolahki, Alanenajos, Vähäjoenlahki, Palolahki, Matoniemi, Haasiolahki, Kälpiöunkalahki, Pälkeranta, Vatukkanärä, Kipelinhammi, Tammenalustasuaanto, Kipelikoski, Paavosuaanto, Paavoniemi, Lehmäkoste, Paavokoski, Paavolinkka, Tunnussaari, Puusarenmukka, Mäntykurkkio.

Hosiosuaanto, Hosiosaari, Hosiokoski, Paahaojansuaanto, Majavasuaanto, Majavakoski, Tuulisuaanto, Ylinen Hattukoski, Bäckinmukka, Bakkinsaaret, Alanen Hattukoski, Pöytäojansuaanto, Knuutin Kallan mukka, Rytikosket, Mattilansuaanto även kallad Tammenniskasuaanto, (På grund av gammal damm, före år 1900 isaband med kvarn) Pahtanen vid Pahtanen så ansluts jälkihäntä med torneälven. Någon form av kartmärkning av dessa nämnda ställen utmed Luoma, Aapua, Pentasjoki bör göras. Jag har fått dessa uppgifter dels från mitt eget minnesarkiv samt kontakter från Aapua, Pentasjärvi, Olkamangi, Pello och Neistenkangas.

Aapua Ottos nämnsdag 90.

Paavo Uusitalo.